

[Forsvarsministeren]

medført, at satellitsporingsstationen blev opført i den allerdybeste hemmelighed. Lad mig klart understrege, at der ikke eksisterer et sådant tillæg til aftalen. Uden at jeg i øvrigt vil komme ind på alle de detaljerede aftaler, der regulerer det dansk-amerikanske samarbejde, vil jeg gerne fastslå, at disse aftaler naturligvis er en del af det, der sikrer, at dagligdagens opgaver bliver løst på en for begge parter tilfredsstillende måde.

Må jeg i øvrigt pege på, at selve overenskomsten indeholder en revisionsartikel, der helt klart forpligter begge parter til, som der står, velvilligt at ville overveje enhver henvendelse, der måtte blive fremsat med henblik på at afgøre, hvorvidt ændringer måtte være nødvendige eller ønskelige.

Der har fra tid til anden været drøftelser omkring samarbejdet, men ingen af parterne har i den forløbne periode fundet det nødvendigt at ændre selve overenskomsten, og jeg vil gerne understrege, at regeringen bestemt ikke har overvejelser, der går i den retning.

Et aspekt af disse aftaler fortjener dog speciel omtale. I juli 1956 blev der indgået en aftale mellem USA og Danmark om, at der skulle tilstræbes størst mulig deltagelse af danske virksomheder og dansk arbejdskraft i anlægsvirksomheden og driften af forsvarsområderne i Grønland. Denne aftale blev i 1960 suppleret med en særlig aftale om oprettelse af et dansk-amerikansk udvalg med henblik på udveksling af oplysninger og samråd vedrørende forsvarsarbejderne i Grønland. Det er inden for rammerne af dette samarbejde lykkedes at opnå en stadigt stigende dansk andel af de samlede leverancer til basernes drift og anlæg. Værdien af den danske deltagelse i de amerikanske forsvarsarbejder kan anslås til ca. 400 mill. kr. årligt, og der er omkring 1.400 danskere ansat på baserne.

Vedrørende konsekvenserne for det grønlandske samfund vil jeg citere overenskomstens artikel VI, 2. punkt, hvori der står anført:

»Regeringen i Amerikas Forenede Stater og De Forenede Staters statsborgere i Grønland vil udvise tilbørlig respekt for alle love, bestemmelser og sædvaner, som vedrører den stedlige befolkning og Grønlands indre administration, og vil i enhver henseende bestrebe sig for at undgå, at der mellem ameri-

kansk personel og den stedlige befolkning finder nogen som helst forbindelse sted, som de danske myndigheder ikke anser for ønskelig af hensyn til virksomhed i medfør af nærværende overenskomst.«

Hensigten med denne bestemmelse var at undgå, at forsvarsområdernes tilstedeværelse skulle få indvirkning på den lokale grønlandske befolknings traditionelle levevis og erhvervsmønster.

Søndre Strømfjord-basen er beliggende langt fra den nærmeste grønlandske bebyggelse. I en årrække var der tale om en næsten total afsondring fra det grønlandske samfund. Efter åbningen af polarruten i 1954 mellem København og Los Angeles blev der truffet aftale mellem de amerikanske myndigheder og den danske stat om benyttelsen af flyvepladsen til civile flyvninger. Den har således fået en helt afgørende betydning for det grønlandske samfunds muligheder for forbindelse med omverdenen.

Thulebasen må også siges at ligge afsides i forhold til det nærmeste grønlandske samfund. Man kan, som det er gjort for Søndre Strømfjords vedkommende, nævne, at forsvarsområdet stort set er den eneste mulighed for civil trafik mellem Thule kommune og det øvrige Grønland, henholdsvis Danmark.

Det er det almindelige indtryk, at der i dag består et godt naboforhold mellem kommunens indbyggere og Thulebasens personel på de områder, hvor kontakt er uundgåelig. Fælles for de to dansk-amerikanske forsvarsområder må det konkluderes, at de indebærer betydelige fordele først og fremmest på det trafikale område, et område, der selvsagt må tillægges en meget stor betydning for et land som Grønland, der i meget høj grad er afhængig af kontakter med omverdenen.

Forsvarsområderne og ikke mindst Thulebasen er dertil udgangspunkt for en omfattende forskningsaktivitet. Nye områder i Grønland er takket være disse blevet tilgængelige for videnskaben. Som Søndre Strømfjord åbnede døren for trafikken til og fra Vestgrønland, åbnede Thulebasen døren til Nordgrønland og til et tæt videnskabeligt samarbejde med andre nationer. Danske videnskabsmænd har været stationeret i Thule som kontrollanter og medarbejdere på en række forskningsprojekter.

Det sidste, jeg skal komme ind på, er forsvarsområdernes indpasning i NATOs strate-